

e-novičke

september 2010

Spoštovana bralka, cenjeni bralec, šolsko leto se je začelo in z njim tudi številne dejavnosti, povezane z izobraževanjem in učenjem. Prav posebej bi vas radi opozorili na **razpis za Priznanja ACS za promocijo učenja in znanja**, ki bo odprt od 15. septembra do 14. oktobra, in napoved **Letnega posveta za izobraževanje odraslih 2010**. Želim vam prijetno branje, Nevenka Kocijančič, urednica e-Novičk

VSEBINA

Domače novičke	2-3
Objavili smo preliminarne rezultate projekta INCLUD-ED	2
Šolsko leto knjige 2010/2011	2
Izmenjava spoznanj in izkušenj na temo promocije aktivnega staranja	3
Teden vseživljenjskega učenja 2010	4-5
Otvoritev Tedna vseživljenjskega učenja na Hrvaškem	4
Razpis za Priznanja Andragoškega centra Slovenije za leto 2010	4
Razstava ob 15-letnici Tedna vseživljenjskega učenja v Državnem zboru Republike Slovenije	5
Projekti ESS	5-6
Z delavnico Kako pripraviti učna gradiva za samostojno učenje smo zaključili z usposabljanji	5
Mednarodno sodelovanje	6-7
Na seminarju na Dunaju predstavljeni primeri dobre prakse Slovenije	6
Študijski obisk danske delegacije	7
Novice od tu in tam	7-9
Nove oblike pismenosti na Besedni postaji	7
Novi postopki EU financiranja na področjih izobraževanja, mladih in kulture učinkovitejši	7
Diplomanti višjih strokovnih šol in visokošolskih zavodov v letu 2009	8
Srednješolsko izobraževanje mladine in odraslih ob koncu šolskega leta 2008/2009	8
Priznavanje izobraževanja v tujini	9
Nove publikacije	9-15
Izšla je nova številka glasila Education Newsletter	9
Kakovost kot (z)možnost	10
Osnove e-izobraževanja	10
INFO ISIO 2010	11
in še mnogo drugih novic	15-24

Objavili smo preliminarne rezultate projekta INCLUD-ED

V okviru mednarodnega projekta *Izobraževanje kot dejavnik družbene vključenosti* (Strategies for inclusion and social cohesion in Europe from education – INCLUD-ED; [osebna izkaznica projekta](#)) je izšel [Evropski Policy Brief](#) s preliminarnimi rezultati projekta, ki opredeljujejo pomembne smernice za izboljšanje izobraževalnih sistemov.

INCLUD-ED je raziskovalni projekt, v katerem poleg Andragoškega centra Slovenije sodeluje še 13 partnerjev iz različnih evropskih držav, koordinator projekta je Crea (Univerza v Barceloni), Španija. Cilj projekta je analizirati izobraževalne strategije, ki povzročajo socialno izključenost in tiste, ki krepijo družbeno kohezivnost. Vključeni v projekt si prizadevamo izboljšati strategije v izobraževanju.

V *Evropskem Policy Briefu* so opredeljena glavna sporočila projekta. Namenjena so načrtovalcem politik, učiteljem, ravnateljem, svetovalnim delavcem in civilni družbi za izboljšanje izobraževalnega sistema. Opredeljeni so načini nivojskega pouka v Evropi, ki se štejejo kot negativna praksa, saj krepijo socialno izključenost otrok. Predstavljeno je vključevanje kot primer dobre prakse, ki izboljša učni uspeh učencev oziroma dijakov. Kot primer dobre prakse sta predstavljeni tudi družinska participacija in participacija članov skupnosti v učnem procesu, ki prav tako pomagata izboljšati učni uspeh učencev oziroma dijakov. Izkušnje držav kažejo, da zlasti participacija pri odločanju, pri evalvaciji in v izobraževanju pomembno izboljšajo učni uspeh otrok, saj čim večje sodelovanje staršev s šolo prinaša boljše učne rezultate otrok.

Dr. Natalija Vrečer (natalija.vrecer@acs.si), ACS

Šolsko leto knjige 2010/2011

Minister za šolstvo in šport, *dr. Igor Lukšič*, je 8. septembra, na *Mednarodni dan pismenosti*, razglasil **Šolsko leto knjige 2010/2011**. S tem projektom se Ministrstvo za šolstvo in šport pridružuje UNESCO projektu [Ljubljana svetovna prestolnica knjige 2010](#) – LSPK, katerega nosilec je Mestna občina Ljubljana. Z razglasitvijo želijo opozoriti in poudariti pomen knjige in bralne kulture v vseh vzgojno-izobraževalnih ustanovah.

Pri izvajanju projekta sodelujejo Ministrstvo za kulturo, Društvo Bralne značke Slovenije, Javna agencija za knjigo RS, Združenje splošnih knjižnic, Društvo slovenskih pisateljev, Bralno društvo Slovenije in mnoge druge ustanove, ki skrbijo za dvig bralne kulture. Vse ustanove povezuje v ta namen oblikovana [spletna stran](#) znotraj Ministrstva za šolstvo in šport, s katero si strokovni delavci šol, knjižničarji in starši lahko pomagajo pri izbiri kulturnih in bralnih dejavnosti teh ustanov.

Andragoški center Slovenije se bo projektu pridružil v okviru [Tedna vseživljenjskega učenja 2011](#), ko bo en dan v uradnem terminu festivala učenja (od 16. do 22. maja 2011) posvečen vlogi knjige v vseživljenjskem učenju.

Bralno kulturo vse leto spodbujajo **bralni krožki**, vključeni v [mrežo trenutno delujočih študijskih krožkov](#), med njimi na primer bralni krožek [Beremo s starši](#).

Andragoški center v šolskem letu 2010/2011 ob sofinanciranju Evropskega socialnega sklada uvaja v prakso več novih izobraževalnih programov, ki so namenjeni izobraževalno prikrajšanim skupinam odraslih, to je tistim, ki knjigo po statističnih podatkih, bolj redko vzamejo v roke. Vsaj dva programa sta neposredno povezana s promocijo branja in učenja pri omenjenih skupinah odraslih:

- Prvi program z imenom **Knjige so zame** je pripravljen za odrasle z manj leti šolanja, ki si želijo obogatiti svoje življenje z branjem knjig in ki v preteklosti za to niso imeli dovolj priložnosti. Odrasli v skupini z inovativnim pristopom berejo domačo in svetovno literaturo, odkrivajo podobe življenja v preteklosti in danes, v skupini dejavno izražajo svoj osebni odnos do njih in ga soočajo z drugimi.
- Drugi program z imenom **Branje za znanje in branje za zabavo** (krajše BZZ) je izobraževalni program za starše in predšolske otroke. Program je prednostno namenjen staršem (oziroma starim staršem) predšolskih otrok (predvidoma od 4 do 6 let), ki iz različnih razlogov niso imeli dobrih možnosti za razvoj lastne pismenosti.

Nevenka Kocijančič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

Izmenjava spoznanj in izkušenj na temo promocije aktivnega staranja

V okviru projekta [Zgledi vlečejo](#) izpeljujemo serijo poizvedbenih (fokusnih) skupin s strokovnjaki z različnih področij, s katerimi želimo oceniti opravljeno delo in načrtovati naše promocijske akcije za v prihodnje. Projekt je skupaj s [Tednom vseživljenjskega učenja](#) del promocijske dejavnosti Andragoškega centra. Njegov namen je širiti zavest o potrebnosti učenja v vseh življenjskih obdobjih in okoliščinah, spodbuja pozitivno naravnost do učenja in prispeva k temu, da bi postal glas učečih se bolj opazen in vpliven.

Na srečanju 20. septembra 2010 želimo z vodenim skupinskim intervjujem pridobiti mnenja in usmeritve za promocijo ideje aktivnega staranja. Izmenjali bomo naše izkušnje z animacijo populacije upokojencev in poskusili podrobneje razdelati, katere komunikacijske kanale, medije uporabljati za animacijo. Izvedeli bomo, kako pripraviti primerna sporočila, kaj sploh upokojeni najbolj potrebujejo za aktivnejše socialno življenje in kako jih motivirati za vključevanje v izobraževalne, prostovoljske in druge skupine.

Z udeleženci iz različnih javnih in zasebnih ustanov bomo na srečanju pridelali neko novo znanje, ki bo, verjamemo, koristno za vse.

Slavica Borka Kucler (borka.kucler@acs.si), ACS

Otvoritev Tedna vseživljenjskega učenja na Hrvaškem

V sredo, 8. septembra 2010, se je v organizaciji Agencije za strokovno izobraževanje in izobraževanje odraslih, pričel 4. *Teden vseživljenjskega učenja (Tjedan cjeloživotnog učenja)* na Hrvaškem. Slavnostna otvoritev je potekala v Nacionalni in univerzitetni knjižnici v Zagrebu. V sklopu *Mednarodnega dneva pismenosti* tokratni *Teden vseživljenjskega učenja* poteka na temo *Ključne kompetence kot sredstvo za borbo proti revščini in socialni izključenosti*.

Hrvaški *Teden vseživljenjskega učenja* je otvoril minister za znanost, izobraževanje in šport, *Radovan Fuchs*. Pozdravne besede in nagovore so prispevali še *Tihomil Maštrović*, glavni ravnatelj Narodne in univerzitetne knjižnice v Zagrebu, *Ivan Šutalo*, v.d. ravnatelja Agencije za strokovno izobraževanje in izobraževanje odraslih, in *Damir Kuštrak*, predsednik Sveta za izobraževanje odraslih. Na povabilo organizatorja se je otvoritve udeležil tudi *mag. Andrej Sotošek*, direktor Andragoškega centra Slovenije.

Po svečani otvoritvi so tekle panelne predstavitve na temo *Pomen ključnih kompetenc za gospodarski razvoj in potrebe trga dela* ter *Ključne kompetence in vključevanje oseb z motnjami v duševnem razvoju*. Rdeča nit strokovnih prispevkov je bila predvsem analiza stanja na področju splošnih kompetenc, njihovo uvrščanje v nacionalni kompetenčni okvir in njihova mednarodna primerljivost. Osvetlili pa so tudi predloge in pobude za ustrezno uvedbo *Strategije učenja za podjetništvo 2010–2014*, konkurenčnost gospodarstva in zaposlenosti skozi podjetniške in IKT kompetence ter značilnosti razvoja kompetenc za trg dela in gospodarstvo.

Dodatne informacije o *Tednu vseživljenjskega učenja* na Hrvaškem lahko dobite na spletni strani <http://www.cjelozivotno-ucenje.hr/>.

Mag. Andrej Sotošek (andrej.sotosek@acs.si), ACS

Razpis za Priznanja Andragoškega centra Slovenije za leto 2010

Državljanke RS ter Slovence po svetu in v zamejstvu vabimo k sodelovanju na razpisu za Priznanja Andragoškega centra Slovenije za promocijo učenja in znanja za leto 2010, ki teče od 15. septembra do 14. oktobra 2010.

V okviru festivala učenja (TVU) že od leta 1997 podeljujemo priznanja posameznikom, skupinam, društvom, ustanovam, podjetjem in lokalnim skupnostim za posebne dosežke pri uveljavljanju kulture učenja v Sloveniji, pa tudi med Slovenci zunaj meja matične države. Priznanja prejemajo ljudje, ki s svojimi dosežki dokazujejo, da si je z učenjem mogoče opazno izboljšati kakovost življenja, pa naj bodo okoliščine še tako težke. Dobitniki

priznanj se zato lahko v javnosti verodostojno zavzemajo za podporo države in socialnih partnerjev razvijanju takšnih oblik vseživljenjskega učenja, ki ljudem omogočajo enakovredno vključevanje v socialno omrežje. Ne le v delo! Tudi v društvene, politične, prostovoljske in druge dejavnosti, v vseh življenjskih obdobjih in na vseh stopnjah zahtevnosti.

Z razpisom za priznanja, ki ga objavljamo na spletni strani <http://tvu.acs.si/priznanja/>, ne opozarjamo le na dobre zgledne, temveč skušamo z njim pridobiti tudi ambasadorje, zagovornike pravice do učenja v vseh življenjskih obdobjih, za najrazličnejše namene in v vseh življenjskih okoliščinah.

V minulih štirinajstih letih smo javnosti predstavili že 164 dobitnikov priznanj Andragoškega centra Slovenije, zglednih primerov kulture učenja. Njihove zgodbe si lahko ogledate v videu in besedi na spletni strani <http://tvu.acs.si/priznanja/dobitniki/>.

Prepričani smo, da bodo tudi letošnji dobitniki marsikomu v navdih.

Slavica Borka Kucler (borka.kucler@acs.si), ACS

Razstava ob 15-letnici Tedna vseživljenjskega učenja v Državnem zboru Republike Slovenije

Petnajst let uspešnega projekta TVU bomo obeležili tudi s postavitvijo razstave, poimenovane *Teden vseživljenjskega učenja – za Slovenijo učečo se deželo!*, v predverju velike dvorane Državnega zbora Republike Slovenije. Razstava bo v Državnem zboru na ogled od **27. septembra do 1. oktobra 2010**.

Z razstavo želimo politični, strokovni in najširši javnosti predstaviti uspešnost projekta TVU, kot najvidnejše promocijske manifestacije na področju izobraževanja in učenja v Sloveniji. Festival učenja se je uveljavil kot vseslovenska prireditelja, ki povezuje raznovrstne izvajalce izobraževanja in učenja ter udeležence vseh generacij – od otrok v vrtcih in šolah do študentov, delovno aktivnega prebivalstva in starejših v tretjem življenjskem obdobju.

Razstava TVU je bila s pomočjo koordinatorjev v projektu predstavljena že v različnih krajih po Sloveniji, v oktobru pa bo na ogled tudi v prostorih Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.

Več o razstavi in predstavitev osmih panojev najdete na spletni strani <http://tvu.acs.si/razstava/>.

Erika Brenk (erika.brenk@acs.si), ACS

PROJEKTI ESS

Z delavnico Kako pripraviti učna gradiva za samostojno učenje smo zaključili z usposabljanji osebja v SSU

25. avgusta 2010 smo na Andragoškem centru izpeljali zaključno delavnico in tako končali z usposabljanjem dvajsetih strokovnih delavcev, ki delujejo v središčih za samostojno učenje (SSU).

Pod vodstvom *Suzane Strmšek Turk* in *Tanje Jerman* so se udeleženci seznanili s primerom samostojnega učenja slovenščine za tujce, spoznali so osnovne pojme samostojnega učenja, e-učenja in/ali učenja na

daljavo, prednosti in omejitve učenja s pomočjo e-gradiv, značilnosti učnega gradiva za samostojno učenje ter analizirali primer kombiniranega ali samostojnega učenja (spletna učilnica in spletne strani). Na delavnici so se seznanili tudi z osnovami priprave učnega gradiva za samostojno učenje.

Udeleženci so bili z izpeljavo in vsebinami delavnice na splošno zelo zadovoljni (tako jih je odgovorilo skoraj 60 %), posebej so pohvalili delo predavateljic (74 %) in organizacijo usposabljanja (63 %). Tudi vzdušje na delavnici je bilo zelo dobro in prijetno, nekateri so dobili dober motiv za nadaljnje delo. Pogrešali so nekaj več primerov učnih gradiv z drugih področij (na delavnici so spoznali gradiva za učenje slovenščine kot drugega/tujega jezika) in konkretno pripravo (e-)gradiv, saj nam je zaradi zanimivih vsebin zmanjkalo časa – predlagali so, da program zato podaljšamo.

Z delavnico, ki sta jo v okviru aktivnosti *Izpopolnjevanje osebja v središčih za samostojno učenje* finančno podprla Evropski socialni sklad in Ministrstvo za šolstvo in šport, smo tako zaključili podprojekt *Usposabljanje za središča za samostojno učenje*.

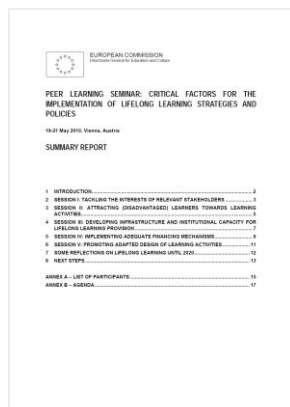
Neda Đorđević (neda.dordevic@acs.si), ACS

MEDNARODNO SODELOVANJE

Na seminarju na Dunaju predstavljeni primeri dobre prakse Slovenije

Od 19. do 21. maja 2010 je na Dunaju v Avstriji v organizaciji Evropske komisije in avstrijskega Ministrstva za izobraževanje, umetnost in kulturo potekal seminar o aktualnih vprašanih izvajanja strategij in politik vseživljenjskega učenja (*Seminar on Critical Factors for the Implementation of Lifelong Learning Strategies and Policies*), kjer so bili predstavljeni primeri dobrih praks, tudi Slovenije.

Seminarja o vzajemnem učenju se je udeležilo 44 predstavnikov ministrstev, lokalnih skupnosti in regij, socialnih partnerjev, evropskih in nacionalnih neodvisnih in nevladnih organizacij in raziskovalcev pa tudi predstavniki Evropske komisije iz 18 držav. Slovenijo je predstavljala *dr. Slavica Černoša* z Ministrstva za šolstvo in šport. Udeleženci so spregovorili o primerih dobrih praks v različnih državah in sistemih, kako lahko določeni vzvodi podpirajo ali ovirajo izvajanje strategije/politike vseživljenjskega učenja. Prav tako so ugotovili elemente uspešnih pristopov k spodbujanju vseživljenjskega učenja, njegove kakovosti in priznanja v okviru nacionalnih, regijskih, lokalnih in institucionalnih politik. Kot zadnje pa je beseda nanesa tudi na podporo nadnacionalnemu političnemu učenju med udeleženci, na nov vpogled in ideje pri reševanju odločilnih dejavnikov za izvajanje vseživljenjskega učenja.

V okviru predstavitve dobrih praks, sta bila iz Slovenije predstavljena dva primera, in sicer: svetovalna središča in programi UŽU – programi za razvoj pismenosti, predvsem program, ki spodbuja starše k izboljšanju pismenosti, medtem ko pomagajo svojim otrokom pri učenju.

Na strani Komisije je objavljeno [celotno poročilo seminarja](#).

Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Študijski obisk danske delegacije

Med 15. in 19. septembrom 2010 je Slovenijo in nekaj njenih ustanov izobraževanja odraslih obiskalo trinajst izobraževalcev odraslih iz Danske. Prihajajo iz centra za izobraževanje odraslih mesta Kopenhagen – (KVUC; <http://www.kvuc.dk/>), ki nudi odraslim splošno izobraževanje. V prihodnje si želijo, da bi postali center mladih in starejših za nadaljnje izobraževanje za delo, osebno rast in splošno izobraževanje.

V skladu z njihovimi željami smo poudarek programa usmerili v prakso. Tako so obiskali tri njim primerljive organizacije: Glotto Novo, CDI Univerzum in Ljudsko univerzo Jesenice, poleg tega pa še Biotehnični center Naklo in Andragoški center. Kulturni program je obsegal obiske Bleda, Pirana in Ljubljane, poskusili pa smo jih očarati tudi z gastronomsko ponudbo slovenskih dobrot.

Darijan Novak (darijan.novak@acs.si), ACS

NOVICE OD TU IN TAM

Nove oblike pismenosti na Besedni postaji

Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani (FF) in Bralno društvo Slovenije sta 8. septembra 2010, na mednarodni dan pismenosti, organizirala pogovor o novih oblikah branja.

Dr. Meta Grosman, dr. Veronika Rot Gabrovec in mag. Savina Zwitter so spregovorile o potrebi po poznavanju novih oblik branja. Beseda je tekla o branju "tradicionalnih" linearno oblikovanih besedil in o spremembah branja, ki jih prinašajo besedila, kot jih omogoča tehnološki razvoj zadnjih desetletij z enostavnim sestavljanjem različnih kodov sporočanja. Sodelujoči so odprli vprašanja o razmerjih med tradicionalnim pojmovanjem branja in potrebah po uvajanju novih oblik branja za sodobno besedilno ponudbo in današnjega bralca, med drugim: Ali za branje elektronskih besedil potrebujemo dodatna znanja, ki bi jih lahko opisali kot sestavine večrazsežne pismenosti? Kakšne bralne strategije so potrebne za različne oblike branja in kako bi jih bilo potrebno poučevati?

V tem času je v avli FF in njeni knjigarni gostovala tudi razstava fotografij *Knjiga v kadru*, ki jo je postavil Center za mlade Domžale.

Besedne postaje v Knjigarni FF sofinancira Javna Agencija za knjigo RS.

Nevenka Kocijančič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

Novi postopki EU financiranja na področjih izobraževanja, mladih in kulture učinkovitejši

Evropska komisija je objavila, da so novi, poenostavljeni postopki glede na [Poročilo komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o vplivu sklepov Evropskega parlamenta in Sveta o spremembah pravnih podlag evropskih programov na področju vseživljenjskega učenja, kulture, mladih in državljanstva](#) bistveno zmanjšali čakalne dobe za upravičence do podpore na področju omenjenih programov, kamor je uvrščen tudi program *Erasmus Mundus*.

Komisija v poročilu navaja, da je svetovalni postopek po decembru 2008 nadomestil enostavnejši in hitrejši informativni postopek po posameznih programih. Namen poročila je pregledati, ali novi postopki delujejo učinkovito. Rezultati kažejo, da je izvedba novih postopkov uspešna na vseh področjih ter da so bile zahtevane informacije prenesene Evropskemu parlamentu in Svetu tako, ko je to določeno.

Zaradi bistveno krajše zamude po novem postopku se je povečala učinkovitost programov. To pa ima pozitivne učinke na ohranjanje financiranja partnerstev, kar pozitivno vpliva na kakovost projektov samih.

Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Diplomanti višjih strokovnih šol in visokošolskih zavodov v letu 2009

V podatkovni bazi Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) SI-STAT so na voljo podrobnejši podatki o diplomantih [višjih strokovnih šol](#) in [visokošolskih zavodov](#) v letu 2009. Podatki, objavljeni s Prvo objavo dne 11. 6. 2010, so zdaj na voljo tudi na podrobnejši ravni (npr. po spolu, vrsti programa, področjih izobraževanja, načinu študija, letnikih, starosti, občinah, statistični regiji). Tabele, ki so bile v preteklih letih objavljene po posameznih visokošolskih zavodih, po sklepu Odbora za varstvo podatkov na SURS, so od leta 2009 povzete (Univerze – skupaj; Samostojni visokošolski zavodi – skupaj).

Podatki kažejo na večjo zastopanost diplomantov na visokošolskih zavodih – le-teh je bilo v letu 2009 12.547, na višjih strokovnih šolah pa jih je diplomiralo 3.179. Izredni študij je zaključilo več študentov višjih strokovnih šol (72,8 %), redni pa študenti visokošolskih zavodov (72,5 %). Na slednjih je tudi večja zastopanost diplomantk (66,0 %), na višjih strokovnih šolah pa je zastopanost po spolu približno enaka (49,9 % je bilo moških).

Pri pregledu zastopanosti diplomantov po regiji stalnega prebivališča, ugotovimo, da največ diplomantov visokošolskih zavodov prihaja iz Osrednjeslovenske regije (26,6 %), najmanj pa iz Zasavske regije (2,0 %). Te podatke bi bilo potrebno upoštevati pri pripravljanju akcij, ki spodbujajo ljudi k vključevanju v formalno in tudi neformalno izobraževanje v vseh slovenskih regijah.

Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Srednješolsko izobraževanje mladine in odraslih ob koncu šolskega leta 2008/2009 in ob začetku 2009/2010

V [podatkovni bazi SI-STAT](#) so na voljo podrobni podatki o dijakih in odraslih, ki so bili v šolskem letu 2008/2009 vključeni v srednješolske izobraževalne programe, med podatki o dijakih pa tudi podatki o vpisu ob začetku šolskega leta 2009/2010.

Šolsko leto 2008/2009 je zaključilo 21.003 dijakov, od tega je bilo 50,6 % dijakinj. V istem šolskem letu je šolo končalo 14.319 odraslih, 50,5 % vključenih je bilo moških. Večina odraslih se je izobraževalo na enotah za izobraževanje odraslih pri srednjih šolah (47,8 %) ter ljudskih univerzah (30,8 %). V začetku šolskega leta 2009/10 je v šolske klopi sedlo 85.030 dijakov (48,6 % je bilo dijakinj).

Poleg navedenih podatkov so v podatkovni bazi na voljo tudi podatki na podrobnejši ravni, torej tudi po starosti, vrsti programa, področju programa, obliki lastnine, učnem jeziku. Nekateri podatki so prikazani tudi po občinah in statističnih regijah.

Objavljeni so tudi podatki o kadrih v šolah za mladino in šolah za odrasle, o učenju tujih jezikov, med podatki o dijakih pa tudi podatki o šolski prehrani, o številu dijakov, ki prebivajo zunaj kraja stalnega bivališča, in o vozačih.

Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Priznavanje izobraževanja v tujini

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo (MVZT) je podalo mnenje o izvajanju študijskih programov v povezavi z 11. členom *Zakona o priznavanju in vrednotenju izobraževanja (ZPVI)* – ugotavljanje enakovrednosti v tujini pridobljenega naslova s slovenskim strokovnim oziroma znanstvenim naslovom.

Enakovrednost v tujini pridobljenega naslova s slovenskim strokovnim oziroma znanstvenim naslovom se ugotavlja le v primeru, da v Republiki Sloveniji (RS) obstaja primerljiv izobraževalni program. Ministrstvo pred odločitvijo pridobi mnenje vsaj enega visokošolskega zavoda, ki tak primerljiv program izvaja.

Študijski programi za pridobitev magisterija znanosti, ki so bili sprejeti pred 11. junijem 2004, se z iztekom študijskega leta 2009/2010 v RS ne izvajajo več, zato od 1. oktobra 2010 dalje ministrstvo ne bo več visokošolskim zavodom posredovalo zahtev za mnenje o enakovrednosti v tujini pridobljenega naslova s slovenskim znanstvenim naslovom magister znanosti. Ministrstvo bo v takšnih primerih za mnenje zaprosilo visokošolske zavode le do vključno 30. septembra 2010, in sicer glede tistih vlog, ki bodo do tega datuma popolne v skladu določbami *Zakona o splošnem upravnem postopku*.

V zvezi z navedenim je treba razločevati med izvajanjem študijskega programa, kjer gre za organizirano izvajanje predavanj, seminarjev, vaj itd. glede na trajanje posameznega študijskega programa, kot je bil le-ta akreditiran in dejstvom, da študenti lahko končajo izobraževanje pod pogoji, ki so veljali pred uveljavitvijo *Zakona o visokem šolstvu*.

[Celotna novica](#) je bila objavljena na strani MVZT.

NOVE PUBLIKACIJE

Izšla je nova številka glasila *Education Newsletter*

V juniju je izšla nova številka glasila *Education Newsletter*, ki je dostopna na spletni [strani Sveta Evrope](#). Ta posebna izdaja je bila pripravljena za 23. zasedanje *Stalne konference ministrov za izobraževanje Sveta Evrope* z naslovom *Izobraževanje za trajnostne demokratične družbe: vloga učiteljev*, ki je potekalo 4. in 5. junija 2010 v Ljubljani.

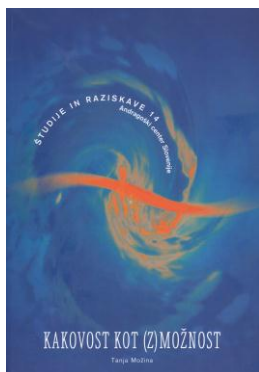
V tokratni številki je predstavljen *Pestalozzi program*, ki ga je pripravil Svet Evrope. Gre za program usposabljanja za izobraževanje strokovnjakov. Članek z naslovom *Novi učitelji: 18 kompetenc na področju socio-kulturne raznolikosti* predstavi kompetence, ki naj bi jih v prihodnosti razvili učitelji. V naslednjem prispevku pa beremo o prispevku učiteljev izobraževanju za demokratične in človekove pravice, ki imajo v razredu in skozi celotni izobraževalni sistem sigurno velik vpliv na bodoče generacije.

Vsebina glasila se dotika tudi predstavitve projekta *Medkulturnost in Bolonjski proces (Interculturalism and Bologna Process)*, zgodovine usposabljanja učiteljev za njihovo delo v večkulturni družbi ter predstavitve usposabljanja učiteljev v kontekstu poučevanja v spomin na holokavst in izobraževanje za preprečevanje zločinov proti človeštvu. Na zadnji strani beremo še o evropskih centrih za moderne jezike kot prispevek k izobraževanju učiteljev.

Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Kakovost kot (z)možnost

Izšla je publikacija [Kakovost kot \(z\)možnost](#), v kateri avtorica *dr. Tanja Možina* proučuje tri pomembne procese kakovosti, in sicer procese opredeljevanja, presojanja in razvijanja kakovosti.

Ob prebiranju dela lahko bralec najprej premisli o tem, kako opredelitve kakovosti nastajajo ter kako na te opredelitve vplivajo naše vrednote in interesi. V nadaljevanju bralec pot vodi v raziskovanje odgovora na vprašanje, kdo je odgovoren za kakovost v izobraževanju ter kdo naj kakovost presoja. Tretje področje proučevanja pa so nekateri vidiki procesov razvijanja kakovosti, pri tem se avtorica osredotoča zlasti na proces nastajanja ter izmenjavo znanja in dobre prakse.

Publikacije je nastala v okviru projekta *Izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev v izobraževanju odraslih od 2009 do 2011*, ki ga financirata Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada in Ministrstvo RS za šolstvo in šport.

Dr. Tanja Možina (tanja.mozina@acs.si), ACS

Osnove e-izobraževanja

Avgusta je v okviru projekta Evropskega socialnega sklada *Izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev v izobraževanju odraslih 2009–2011* izšel priročnik [Osnove e-izobraževanja](#). Publikacijo so napisali *dr. Lea Bregar*, *mag. Margerita Zgajster* in *dr. Marko Radovan*.

Priročnik je namenjen vsem, ki se lotevajo razvoja ali izvajanja programov e-izobraževanja, pa tudi tistim, ki se že ukvarjajo z e-izobraževanjem in bi želeli pridobiti dodatne informacije za uspešno delovanje na tem področju.

Vsebina omogoča pridobivanje osnovnih znanj na različnih področjih e-izobraževanja in zajema vse pogloblitve teme, ki zadevajo posamezne stopnje v življenjskem krogu programa e-izobraževanja: načrtovanje, zasnova, razvoj, izvajanje in evalvacija.

Priročnik smo brezplačno razdelili organizacijam, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih, knjižnicam ter zainteresiranim posameznikom, strokovnim sodelavcem na področju izobraževanja odraslih.

Priprava in izdaja priročnika sta bili financirani iz sredstev Evropskega socialnega sklada in Ministrstva RS za šolstvo in šport.

Mag. Margerita Zagmajster (margerita.zagmajster@acs.si), ACS

INFO ISIO 2010

Izšla je druga številka skupnega časopisa štirinajstih slovenskih svetovalnih središč za izobraževanje odraslih – [INFO ISIO 2010](#). Namenjen je odraslim za seznanitev z možnostmi izobraževanja odraslih ter za spodbudo za vključitev v izobraževanje odraslih v novem izobraževalnem obdobju 2010/2011. Časopis bo brezplačno na voljo v vseh [svetovalnih središčih](#) za izobraževanje odraslih.

V časopisu poleg različnih možnosti izobraževanja še posebej predstavljamo novosti v izobraževanju odraslih:

- Najprej predstavljamo možnosti neformalnega izobraževanja (Centri vseživljenjskega učenja – CVŽU, možnosti učenja računalništva ter druge možnosti za učenje različnih vsebin).
- Sledijo prispevki o nadaljevanju izobraževanja, nato pa novosti v formalnem izobraževanju (srednješolskem, višješolskem ter visokošolskem). Objavljen je tudi prispevek o priznavanju in vrednotenju predhodno pridobljenega znanja.
- V nadaljevanju se prispevki osredotočajo na poklicno kariero, možnosti izobraževanja za zaposlene ter možnosti izobraževanja za brezposelne.
- Predzadnji je prispevek o možnostih sofinanciranja izobraževanja odraslih.

Na zadnji strani je opis dejavnosti svetovalnih središč za izobraževanje odraslih ter njihovi kontaktni podatki.

Med posameznimi prispevki so objavljene tudi uporabne informacije s področja izobraževanja odraslih ter uporabne spletne povezave.

Časopis obogatijo tudi zgodbe učečih se posameznikov, s čimer želimo spodbuditi druge odrasle, da se odločijo za vključitev v izobraževanje.

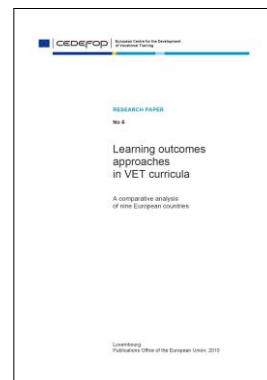
Mag. Andreja Dobrovoljc (andreja.dobrovoljc@acs.si), ACS

Uporaba izobraževalnih izidov v učnih načrtih poklicnega izobraževanja

CEDEFOP je izdal raziskovalno publikacijo *Uporaba izobraževalnih izidov v učnih načrtih poklicnega izobraževanja* ([Learning outcomes approaches to VET curricula](#)), ki primerja uporabo izobraževalnih izidov v devetih evropskih državah (Francija, Irska, Nemčija, Nizozemska, Poljska, Romunija, Slovenija, Španija in Velika Britanija – Škotska). V publikaciji je predstavljeno, kako se novi pristopi odražajo v vsebini in strukturi novih kurikulumov in kakšne so posledice za poučevanje, ocenjevanje in učna okolja.

Študija odkriva razlike v razumevanju in uporabi izobraževalnih izidov med državami po vrsti izobraževanja in usposabljanja. Poudarja, da je razvijanje kurikula za določena znanja, spretnosti in kompetence, ki naj bi si jih učeči se pridobili ob koncu učnega procesa, učinkovit način, kako približati izobraževanje in usposabljanje potrebam učečih se in potrebam trga dela v mnogih evropskih državah.

Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Izšel je novi MSS Informator

Mladinski svet Slovenije je izdal novi, in sicer tretji po vrsti *MSS Informator*, ki je bil tokrat uglašen na temo meseca – *Mednarodno leto mladih*. V tokratni številki predstavljajo odprto pismo voditeljem države, v katerem člani pozivajo k večjemu upoštevanju mladih in sodelovanju mladih pri odločanju. Ob tem so kot najbolj pereče področje problematike mladih navedli težave pri osamosvajanju in s tem povezana področja izobraževanja, zaposlovanja mladih in stanovanjske problematike.

Ob *Mednarodnem letu mladih* je bil z namenom opozoriti na svoje mesto v sodobni družbi in spregovoriti o težavah, s katerimi se srečujejo mladi v vsakdanjem življenju, že enajsto leto zapored zabeležen *Mednarodni dan mladih*. Vzpostavljena je bila spletna stran (<http://www.letomladih.si/>), kjer bodo sproti objavljene vse informacije, povezave, relevantni dokumenti ter napovednik dogodkov pri nas in v tujini.

V glasilu si lahko preberemo tudi o projektu in seminarju *Mladi o zaposlovanju*, ki se je odvil med 1. in 3. septembrom 2010 v Domžalah, ter o evropsko-arabski konferenci mladih, ki je bila izpeljana v juliju na Siciliji.

Mladinski svet mladih v tokratni številki predstavlja še svojo novo spletno stran (<http://www.mss.si/>) in druge novice – Seja Zbora MSS, Maribor med kandidati za Evropsko prestolnico mladih idr. – ter Kotiček za neresnosti.

Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Leto poročilo UNIFEM 2009–2010

UNIFEM je razvojni sklad Združenih narodov za ženske, ki deluje na naslednjih tematskih področjih: izboljševanje ekonomske varnosti in pravic žensk, boj proti nasilju nad ženskami, zmanjševanje širitve HIV in AIDS okužb med ženskami in dekleti, doseganje enakopravnosti spolov v vseh časih.

Letno poročilo UNIFEM ([UNIFEM Annual Report 2009-2010](#)) poudarja prizadevanja za okrepitev politične in gospodarske možnosti žensk, izboljšanja varnosti žensk in pritegovanju zasebnega sektorja pri spodbujanju pravic žensk. Prav tako se spominja 10. obletnice sprejetja resolucije Varnostnega sveta ZN 1325.

Poročilo predstavi vključenost žensk v izobraževalnih programih in vpliv izobrazbe matere na otroka. Prav tako se dotakne področja zakonov proti spolnemu nadlegovanju na delovnem mestu in v izobraževalnih institucijah ter področja vključenosti žensk na volitvah in njihova participacija v parlamentu (podan je primer v Albaniji). Predstavi varna mesta brez nasilja nad ženskami in dekleti kot nove pobude v letu 2009–2010. Na koncu so navedene donacije iz držav po svetu v letu 2009.

Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Spreminjanje vzorcev dela, učenja in kariernega razvoja po Evropi

Evropska komisija, Generalni direktorat za izobraževanje in kulturo, je objavila zaključno poročilo raziskave *Changing patterns of working, learning and career development across Europe*.

Študija je bila zasnovana leta 2007 z namenom, da preuči nadaljnje poklicno izobraževanje z vidika razvoja kariere posameznikov v Evropi. Evropska komisija je namreč želela ugotoviti, kako različne vrste nadaljnega izobraževanja vplivajo na razvoj posameznikovih spretnosti in kompetenc. Glavni cilj študije je razumeti različne načine, ki se razvijajo skozi čas kot del kariernega razvoja posameznika, ter vpletenost takih procesov v evropsko politiko na področju nadaljnega poklicnega izobraževanja.

Študija je trajala dve leti. V prvem letu je bila izpeljana raziskava s kvalitativnimi metodami (delovna biografija, preučevanje učnih in kariernih stilov), v drugem letu pa je bila izvedena manjša mednarodna primerjalna raziskava, ki je uporabila predhodno testiran vprašalnik, preveden v francoščino, italijanščino, nemščino, nizozemščino, norveščino, poljščino, portugalsščino, romunščino in turščino. Vprašalnik je bil poslan desetim evropskim državam, v katerih je nanj odgovorilo 1.148 ljudi, od tega je bilo 900 popolno izpolnjenih. Pridobljeni podatki so služili pripravi statistične analize.

Poročilo predstavi glavne ugotovitve in zaključke raziskave ter poda vrsto predlogov za snovalce politik in praks na področju nadaljnega poklicnega izobraževanja.

Navajamo povezavo do [povzetka](#) in [končnega poročila Komisije](#).

Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Statistični portret Slovenije v EU 2010

Statistični urad RS je izdal sedmo publikacijo [Statistični portret Slovenije v EU](#), osveženo z najnovejšimi statističnimi podatki in kazalniki iz vseh sedemindvajsetih držav članic.

V publikaciji so zajeti splošni kazalniki, statistični podatki in kazalniki s področja prebivalstva, izobraževanja, trga dela, stroškov dela, socialne zaščite, zdravstva, življenjske ravni, bruto domačega proizvoda, zunanje trgovine, kmetijstva, industrije, gradbeništva, energetike, transporta in informacijske družbe, turizma ter okolja.

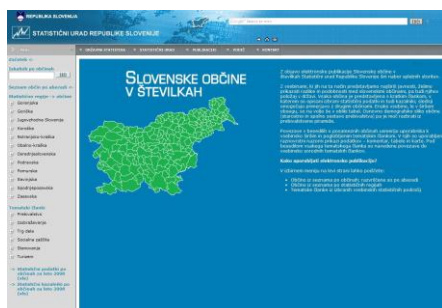
Iz vsebine navajamo nekaj informacij:

- V letu 2009 je v Evropski uniji živel skoraj pol milijarde **prebivalcev** (499,2 milijona), skoraj tretjina vseh prebivalcev (29,3 %) je živel v dveh državah – Nemčiji (82,0 milijonov) in Franciji (64,4 milijona). Prebivalstvo Slovenije (2 milijona) predstavlja 0,4 % prebivalstva Evropske unije.
- V začetku leta 2009 je bila skoraj tretjina (32,8 %) prebivalcev EU **starostno odvisnih** (to so mlajši od 15 let in starejši od 64 let). Podobno je veljalo za Slovenijo: starostno odvisen je bil skoraj vsak tretji prebivalec.
- V EU se v letu 2009 vsak sedmi prebivalec v starosti 18–24 let s končano osnovno šolo (tj. z najnižjo stopnjo izobrazbe) v tistem letu ni nadalje **izobraževal ali usposabljal**, v Sloveniji je bil v letu 2009 tak le vsak 20. prebivalec v starosti 18–24 let, na Malti, v Španiji in na Portugalskem pa vsak tretji.
- V EU sta imeli v letu 2009 dostop do **interneta** že skoraj dve tretjini gospodinjstev. Slovenija dosega s tem kazalnikom povprečje EU. Največ gospodinjstev z dostopom interneta je bilo na Nizozemskem, kar devet od desetih, najmanj pa v Bolgariji, tri od desetih.

Statistični portret Slovenije v EU je dostopen na [strani Statističnega urada RS](#).

Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS

Elektronska publikacija Slovenske občine v številkah

Statistični urad RS je lani izdal tiskano publikacijo z naslovom *Slovenske občine v številkah*. V njej so predstavljeni najrazličnejši podatki in kazalniki na ravni občin. Vsebino publikacije so letos obogatili in izpopolnili. Zaradi povečanega obsega gradiva in prilagajanja potrebam uporabnikov, so letos publikacijo objavili na spletu v interaktivni elektronski obliki, ki je dostopna na spletni strani <http://www.stat.si/obcineVStevilkah/>. Vse vsebine je mogoče tudi natisniti.

Vsebine prikazujejo razlike in podobnosti med slovenskimi občinami, pa tudi njihov položaj v državi. Vsaka občina je predstavljena s kratkim člankom, v katerem so opisani izbrani statistični podatki in tudi kazalniki; slednji omogočajo primerjavo z drugimi občinami. Enake vsebine, le v širšem obsegu, so na voljo še v obliki tabel. Osnovno demografsko sliko občine (starostno in spolno sestavo prebivalstva) pa je moč razbrati iz prebivalstvene piramide.

Povezave v besedilih o posameznih občinah usmerijo uporabnika k vsebinsko širšim in poglobljenim tematskim člankom. V njih so uporabljeni raznovrstni nazorni prikazi podatkov – komentar, tabele in karte. Pod besedilom vsakega tematskega članka so navedene povezave do vsebinsko sorodnih tematskih člankov.

Vabljeni k ogledu in branju!

Pogled na izobraževanje 2010: kazalniki OECD

Publikacija *Pogled na izobraževanje 2010: kazalniki OECD* ([Education at a Glance 2010: OECD Indicators](#)) državam omogoča, da vidijo svoje delo v primerjavi s tistim, ki so ga opravile druge države. V njej je bogat, primerljiv in aktualen seznam kazalnikov o sistemih; ta predstavlja soglasen strokovni premislek o tem, kako mednarodno meriti sedanji položaj v izobraževanju.

Kazalniki kažejo, kdo se izobražuje, koliko se za izobraževanje porabi in kako sistemi delujejo. Prikazujejo obsežen nabor izobraževalnih dosežkov, in sicer s primerjalnim pogledom npr. na delo učencev na najpomembnejših predmetnih področjih ali na vpliv izobraževanja na zaslužke in zaposlitvene možnosti odraslih.

V publikaciji so predstavljeni kazalniki o izbiri šole in glasu staršev v izobraževanju in o dolgoročnem vplivu gospodarstva na izboljšanje učnih rezultatov ter primerjalne analize stroškov dela po posameznih ravneh izobraževanje v vseh državah OECD. Predstavljen je tudi pregled trendov izobraževalnih dosežkov; posodobitev človeških in finančnih virov, vloženih v izobraževanje ter kazalnik glede primerljivosti plač učiteljev in delavcev s terciarno izobrazbo. Kočno publikacija prikazuje pregled udeležbe odraslih v izobraževanju in usposabljanju.

Kazalniki so razvrščeni v štiri poglavja: Rezultati izobraževalnih institucij in učinki učenja, Finančne naložbe in vlaganje v človeške vire v izobraževanju, Dostop do izobraževanja, vpis in napredovanje ter Učno okolje in organiziranost šol.

[Povzetek vsebine v slovenščini](#) in celotna publikacija so objavljeni na spletni strani OECD.

Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS

KOTIČEK JE VAŠ

ADS – besedo imajo komisije in sekcije

V prejšnjih številkah našega glasila smo predstavili štiri komisije Andragoškega društva Slovenije (ADS): *Komisijo za strokovne razprave in pogovore* (vodi jo *dr. Petra Javrh*), *Komisijo za sistemska vprašanja* (predsednica je *mag. Vanda Rebolj*), *Komisijo za informacijsko in publicistično dejavnost* (vodi jo *mag. Darja Zorko Mencin*) in *Komisijo za družabne dejavnosti* (predsednica *Melita Cimerman*). V tej številki na kratko predstavljamo *Sekcijo za kakovost izobraževanja odraslih* (vodja sekcije *Nada Klučar*) in *Sekcijo za osebe s posebnimi potrebami* (predsednica *mag. Alenka Golob*).

Program dela *Sekcije za kakovost izobraževanja odraslih* za letošnje leto obsega dve dejavnosti:

- v okviru prve, ki smo jo poimenovali *Pregled članov*, trenutno pripravljamo vljudno povabilo k sodelovanju v Sekciji s kratkim anketnim vprašalnikom, v katerem bomo spraševali, kaj posamezni člani pričakujejo od Sekcije in sodelovanja v njej, za katere dejavnosti si želijo, da bi bile izpeljane najprej, in katere bi vključili kot prednostne naloge v letu 2011;
- v drugi dejavnosti pa načrtujemo organizacijo srečanja članov Sekcije, na kateri bo del časa namenjen predavanju gostujočega predavatelja, del pa predstavitvi primera dobre prakse s področja spremljanja in razvijanja kakovosti.

Do konca leta nameravamo imenovati tudi delovno skupino, ki bo pričela s pripravo zgledevalnega obiska v tujino (*Mobility projekt*).

Sekcija za osebe s posebnimi potrebami je svoj program zastavila razvojno, glede na stanje v izobraževanju odraslih te ciljne skupine. Uresničiti ga bo mogoče v naslednjih nekaj letih, z vsakoletnim načrtovanjem in izvajanjem operativnih nalog. Zastavljeni globalni cilj – čim boljše možnosti ter dostop do učenja in izobraževanja – naj bi bil dosežen s številnimi dejavnostmi, kot so konference, posveti, promocijske akcije, dejavno poseganje v oblikovanje politike, sledenje raziskavam, izmenjava dobrih praks ipd., s čimer bo sekcija pripomogla tudi k preseganju stereotipov in predsodkov o učenju teh ljudi.

Nada Klučar (nada.klucar@guest.arnes.si) in mag. Alenka Golob (alenka.golob@guest.arnes.si), ADS

Želja po znanju

Človek si želi biti dejaven v vseh obdobjih življenja – potem si vedno dokazuje, da še nekaj velja, da zmore narediti, se kaj novega naučiti, slediti drugim in iti v korak s časom. To še posebej velja za ljudi, ki so zaključili aktivno zaposlitev in jim včasih ostaja kakšna urica na dan, ko se lahko posvetijo svojim konjičkom in neizpolnjenim željam po izražanju.

Andragoški center Slovenije je pred mnogimi leti začel uvajati po Sloveniji študijske krožke (ŠK), ki bi ljudi pritegnili v dejavnosti, ki jih zanimajo in kjer lahko aktivno sodelujejo. Ta je za ta namen usposobil mentorje, ki krožke vodijo. Cilj študijskih krožkov je, da ljudje vzamejo temo za svojo in jo sprejmejo v svoje življenje, se z njo ukvarjajo, spoznavajo nova znanja, jih uporabljajo pri delu, hobiju. Sodelovanje v ŠK naj bi jih veselilo, razbremenjevalo vsakdana, pomenili naj bi druženje z drugimi, izmenjavanje izkušenj, posredovanje svojih videnj in mišljenj.

Pri Ljudski univerzi v Rogaški Slatini že vrsto let vodim različne krožke; tema večine je likovna umetnost in umetnostna zgodovina. S skupino ljubiteljskih slikarjev iz društva Mavrica smo v letošnjem šolskem letu izpeljali »tečaj« izobraževanja in dva od njih sta bila ŠK: *Likovne tehnike* (s poudarkom na osnovah risbe, kompozicije, barvnega nauka) in *Naj bo mavrica* (slikanje z akvareлом, akrilom in oljem v prostoru – tihožitja in na prostem – pokrajina; poudarek je bil na perspektivi, globini).

V skupini je bilo petnajst motiviranih članov, ki so z različnimi predznanji nadgrajevali likovno teorijo in prakso in se lotevali novih izzivov. Čas nam je vedno prehitro minil. Jeseni načrtujemo novo srečanje in predstavitev likovnih del na razstavi.

Erna Ferjanič (erna.ferjanic@gmail.com), zunanja sodelavka Ljudske univerze Rogaška Slatina

O strpnem sožitju med generacijami

Na dvodnevnem srečanju, 23. in 24. avgusta 2010, kjer smo gostili predstavnike Zveze društev upokojencev Slovenije, Matice upokojencev Hrvaške, Univerze za tretje življenjsko obdobje iz Skopja in Ljubljane, Združenja upokojencev Makedonije ter združenja za pravice starejših Furlanije Julijske krajine – ADA, je potekala debata o sodelovanju na 10. Festivalu za tretje življenjsko obdobje, ki se bo v Cankarjevem domu odvijal med 29. septembrom in 1. oktobrom. Cilj organizatorjev je sporočilo o povezovanju med generacijami razširiti preko meja Slovenije.

Rudolf Benček, namestnik predsednika Matice upokojencev Hrvaške meni, da bi se z vprašanjem medgeneracijskega povezovanja in sodelovanja bilo potrebno ukvarjati na nivoju vladnih institucij. Sodelovanje med generacijami bi moralo postati del življenja in razmišljanja. Gospod *Dragi Argirovski*, tajnik Združenja upokojencev

Makedonije, kot upokojen novinar pogreša več novic o problematiki starejših in povezovanju med generacijami. Po njegovem mnenju mediji stremijo po senzacionalnih novicah, zanemarjajo pa vsakdanje težave starejših ljudi. Gospod *Dimishkovski*, delegat Univerze za tretje življenjsko obdobje iz Skopja, je obiskal Festival za tretje življenjsko obdobje že lani. Bil je navdušen in svoje navdušenje želi prenesti tudi na sonarodnjake. Predstavniki iz Italije, gospod *Zoltan Kornfeind*, predstavnik italijanske ADA-e, združenja za pravice starejših Furlanije Julijske krajine, meni, da problem nestrpnosti med generacijami izvira predvsem iz dejstva, da so dandanes ženske zaposlene in niso več glavne protagonistke pri povezovanju družine.

Vsi prisotni so se strinjali, da je pri gradnji solidarne družbe potrebno združiti moči, kar se bo videlo že na jesenskem Festivalu za tretje življenjsko obdobje, kjer se bodo našte organizacije tudi predstavile.

Več o festivalu najdete na uradni spletni strani <http://www.f3zo.si/>.

Tjaša Gračner (tjasa.gracner@f3zo.si), Festival za tretje življenjsko obdobje

Srednješolsko izobraževanje odraslih – pogled svetovalke za izobraževanje odraslih

Številni odrasli, ki se za informacijo o izbiri primerne poklica obračajo na svetovalna središča za izobraževanje odraslih, so nemalokrat presenečeni, koliko novosti jih čaka v srednješolskih programih. Da bi bile stranke seznanjene z novostmi, ki jih prinaša prenova, morajo izobraževalne ustanove v prihodnje namenjati večjo pozornost izvedbi uvodnega pogovora z vsakim vpisanim udeležencem. Namen le-tega je ugotavljanje predhodno pridobljenega znanja pa tudi delovnih in življenjskih izkušenj posameznika, se pravi tudi neformalnih znanj. Na podlagi tovrstnih ugotovitev se za vsakega posameznika izdelava osebni izobraževalni načrt.

Pomembno raznolikost poleg podatkov o številu kreditnih točk, ki jih zajema posamezni učni predmet in/ali modul, na ravni vsebine prinaša tudi t.i. odprti kurikulum, katerega vsebino določi izvajalska organizacija sama. Še večjo novost prinaša določilo, da je obseg izobraževalnih ur prepuščen strokovni odločitvi izvajalske organizacije. O tako pomembni zadevi torej po novem odloča šola sama, in sicer glede na presojo značilnosti posameznika in učne skupine, kurikula, oblik in načinov izpeljave programa.

Kot svetovalna delavka v izobraževanju odraslih lahko zapišem, da bo izvajanje prenovljenih srednješolskih (še) povečalo razlike med izvajalskimi organizacijami. Prenovljeni srednješolski programi pa pomenijo tudi večjo priložnost za promocijo svetovalnih središč in njihovih storitev *med* procesom izobraževanja.

Več lahko preberete v [celotnem prispevku](#).

Alenka Sagadin Mlinarič (svetovanje@azm-lu.si), Andragoški zavod Maribor – Ljudska univerza

Napačna raba izraza 'nadaljnje izobraževanje'

Pri prebiranju informacij s področja vzgoje in izobraževanja sem spet naletel na napačno ali neuskklajeno rabo strokovnih izrazov. Tokrat želim opozoriti na izraz 'nadaljnje izobraževanje', ki ga napačno uporablja Statistični urad republike Slovenije (SURS) v svojih poročilih kot sinonim za izobraževanje odraslih. Drugi sporen izraz je 'vseživljenjska karierna orientacija', a o njem prihodnjič.

Že od leta 1991 je mogoče pri nas, v *Terminologiji izobraževanja odraslih*, prebrati, da pojem 'nadaljevalno izobraževanje' in ne 'nadaljnje izobraževanje' označuje »izobraževanje, namenjeno osebam, ki so končale cikel začetnega izobraževanja v otroštvu« in je »sinonim za izobraževanje odraslih v najširšem pomenu besede (adult education)«. V angleščini zanj uporabljajo tudi izraz 'continuing education'. Izraz 'nadaljevalno izobraževanje' (continuing education) je komplementarni pojem 'začetnemu izobraževanju' ali izobraževanju otrok in mladine (initial education), oba skupaj pa sestavljata celoto 'vseživljenjsko izobraževanje' ali učenje.

Drugi par izrazov, to sta 'temeljno' in 'nadaljnje' (basic in further) pa po *Pojmovnem slovarju za področje poklicnega in strokovnega izobraževanja* označuje drugačno kontinuiteto: temeljno (npr. pridobitev diplome ali kvalifikacije) se nadgrajuje z nadaljnjim, to pa je spopolnjevanje ali dopolnjevanje temeljnega, praviloma v strokovnem ali poklicnem izobraževanju; to je »izobraževanje ali usposabljanje, ki je namenjeno nadgradnji, izboljšanju ali dopolnjevanju že pridobljenega znanja in spretnosti«.

Prvi par (začetno – nadaljevalno) označuje kontinuiteto izobraževanja po času (permanentnost skozi življenje, vseživljenjskost), drugi par (temeljno – nadaljnje) pa kontinuiteto po vsebinski stopnjevitosti pridobivanja znanja, izobrazbe in/ali usposobljenosti (nadgrajevanje temeljnega znanja).

Pri nas se mnogi strokovni izrazi v praksi neenotno uporabljajo. Žal se tudi izraz 'nadaljevalno izobraževanje' v praksi še ni dovolj »prijel«. To ni nič nenavadnega, saj se novi izrazi (in še ni tako dolgo, kar je bil ta izraz vpeljan v naše strokovno izrazje) zelo težko »primejo«. Vendar pa ni dopustno, da SURS uporablja strokovne izraze samovoljno, v nasprotju s strokovnimi viri in ne da bi njihovo uporabo potrdili strokovnjaki, ki se ukvarjajo s strokovnim izrazjem. S tem SURS vnaša v zgoraj omenjeno neenotno prakso še večjo zmedo.

Dr. Zoran Jelenc (zoran.jelenc@guest.arnes.si), Ljubljana

Društvo Senior vabi k vpisu v delavnice v sezoni 2010/2011

Društvo Senior vabi k vpisu v delavnice za vzdrževanje intelektualnih sposobnosti in ohranjanje zdravja v tretjem in četrtem življenjskem obdobju.

Društvo Senior Ljubljana se ukvarja s spodbujanjem starejših k ponovni vključitvi v aktivno življenje. V ta namen organizirajo neformalne izobraževalne programe za starejše odrasle v obliki učnih delavnic angleščine, nemščine, italijanščine, španščine, računalništva, retorike ter vrsto predavanj s področja varovanja zdravja, komunikacije in medsebojnih odnosov ter branja leposlovja ter druge uporabne literature. Programi temeljijo na izobraževanju, svetovanju in pomoči starejšim, preprečevanju njihove socialne izključenosti iz družbe, zmanjševanju medgeneracijskih razlik, pridobivanju novih koristnih znanj in spretnosti, krepitvi moči, osebnosti ter samozavesti posameznika. Njihove namen je, da poskušajo zadovoljiti potrebe in želje po izobraževanju in spoznavanju novih vsebin. Odpirajo medgeneracijski dialog ter ponujajo prijazno okolje za možnost vseživljenjskega učenja. Poleg izobraževalnih delavnic organizirajo tudi izlete ter družabne in razvedrilne programe, srečanja. Delavnice in predavanja potekajo na sedežu društva. Vodijo jih profesorji, absolventi, strokovnjaki ter prostovoljci. Vsi programi so za člane društva brezplačni.

Vpisi v delavnice se izvajajo vsak dan na sedežu društva, Trg komandanta Staneta 4, Ljubljana, med 8. in 12. uro ter 14. in 16. uro. Zainteresirani lahko pokličete (tel.: 01 5101 357) ali pošljete vprašanje na e-naslov: senior.drustvo365@gmail.com.

Delavnice se bodo pričele 13. septembra 2010, vpisati pa se je mogoče tudi kasneje. Seznam delavnic je objavljen na strani http://www.seniorji.info/SREDISCA_DRUZENJA_Drustvo_Senior.

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje vpisuje

Od 1. do 17. septembra 2010 na Slovenski univerzi za tretje življenjsko obdobje vpisujejo v novo študijsko leto. Vpis poteka vsak dan delavnik od 9. do 12. ure, na sedežu Univerze na Poljanski 6 v Ljubljani, kjer pomoč pri odločanju za ustrezen študijski program nudijo usposobljeni svetovalci.

Starejši upokojeni, starejši brezposelni, starejši zaposleni, ki se pripravljate na upokožitev ali pa starejši v tretjem življenjskem obdobju, se lahko vpišete v katerega koli izmed več kot 40 študijskih programov. Vabljeni ste tudi delodajalci za vodenje zaposlenih različnih starosti in strokovnjaki, ki se ukvarjate s starejšimi, ter mladi študenti andragogike, socialnega dela, družbenih ved ipd., ki vstopate na študijsko področje starejših.

Na Univerzi vpisujejo v že utečene študijske programe, nekateri pa so prenovljeni ali novi, in sicer: *Antropologija sanj – sanje z vidika znanosti in kulture*, *Mediacija – pot v ustvarjalno reševanje sporov*, *Ustna zgodovina domačega vsakdana*, *Kitajska kultura in kitajski vsakdan*, *Matematika kot del kulture in*

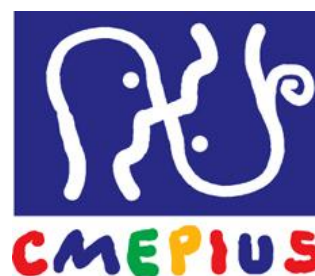
zgodovine človeštva. Nov program je tudi *Moji starši so stari; kako razumeti poznejša leta življenja*. V pripravi so izobraževalni programi za razvoj prostovoljnega dela na področju kulture in izobraževanja.

Za več informacij se obrnite na Katarino Prosenc (katarina.prosenc@siol.net), Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje.

Vabljeni k vpisu!

Organizacija študijskega obiska v Sloveniji – povabilo k oddaji predlogov

Prečni program *Študijski obiski* je del evropskega programa *Vseživljenjsko učenje* in je namenjen spodbujanju **evropskega sodelovanja** na področjih, ki pokrivajo dva ali več podprogramov *Vseživljenjskega učenja* (*Leonardo da Vinci*, *Comenius*, *Erasmus* in *Grundtvig*) in pospeševanju **kakovosti** in **preglednosti** sistemov izobraževanja in usposabljanja držav članic. Namen programa je izmenjava informacij in izkušenj med tistimi, ki sprejemajo odločitve in strokovnjaki na področju izobraževanja in usposabljanja v sodelujočih državah.

Študijski obiski trajajo od 3 do 5 dni in se odvijajo v majhnih skupinah od 10 do 15 udeležencev iz različnih držav. Organizirajo jih lahko posamezne lokalne organizacije, ki delujejo na področju izobraževanja oz. usposabljanja (ministrstva, zavodi, izobraževalne institucije, gospodarska zbornica, obrtna zbornica, združenja ...).

Vsi študijski obiski bodo konec januarja 2011 objavljeni v skupnem katalogu, iz katerega posamezniki izberejo študijski obisk, ki se ga želijo udeležiti v obdobju od septembra 2011 do junija 2012. Evropska komisija zagotavlja finančno pomoč izbranim kandidatom za udeležbo na organiziranih študijskih obiskih, Nacionalna agencija pa instituciji organizatorke sofinancira stroške, ki nastanejo z organizacijo obiska.

Rok za oddajo prijavnice je **1. oktober 2010**. Več informacij o razpisu in programu na spletni strani Cmeplus-a <http://www.cmeplus.si/razpisi/so10.aspx> ali na naslovu maja.godejsa@cmeplus.si.

Kako se na DOBA Fakulteti soočamo z izzivi timskega dela pri študiju na daljavo?

Implementacija timskega dela v študijski proces je stalna praksa pri izvajanju študijskih programov na daljavo na DOBA Fakulteti za uporabne poslovne in družbene študije Maribor (v nadaljevanju DOBA Fakulteta), v katere se vključujejo izredni študenti z delovnimi izkušnjami.

Študenti se že ob pričetku študija, v t.i. uvodnih dnevih seznanijo s prednostmi timskega dela. Pomembno vlogo ima tukaj učitelj, ki oblikuje študijske aktivnosti tako, da študenti vidijo smisel in koristnost timskega dela.

Še pomembnejšo vlogo ima mentor, ki študenta skozi predmet usmerja. Njegova vloga je vzpostavljanje in vzdrževanje timske klime in takšne skupinske dinamike, ki učinkovito in uspešno vodi k doseganju učnih ciljev. Mentor preko različnih usposabljanj in svojega mentorskega dela razvija občutljivost za virtualni prostor in komunikacijo v njem, za skupino in posameznike, spoznava sebe, svoje osebne lastnosti, način

komuniciranja in vodenja. To mu pomaga, da zna prepoznati situacijo, se nanjo ustrezno odzvati in tako nuditi ustrezno podporo študentom pri doseganju ciljev.

Izzivi timskega dela pri študiju na daljavo so zelo podobni izzivom timskega dela nasploh. Seveda pa vključitev v študij na daljavo zaradi drugačnega medija in odsotnosti neposrednega kontakta od študenta zahteva večjo mero samodiscipline in odgovornosti za študijske rezultate; izobraževalna organizacija lahko le omogoči pogoje za uspešno in učinkovito doseganje ciljev, ki so si jih študenti zadali.

Več si lahko preberete v daljšem članku z naslovom [Izzivi timskega dela pri študiju \(na daljavo\)](#).

Lavra Vilčnik (lavra.vilcnik@doba.si), DOBA Fakulteta za uporabne poslovne in družbene študije Maribor

Vaš prispevek k razvoju ESCO

Evropska komisija razvija novo evropsko taksonomijo spretnosti, kompetenc in poklicev (*European Skills, Competences and Occupations taxonomy – ESCO*). Ta bo opisovala najbolj ustrezne spretnosti, kompetence in kvalifikacije za več tisoč poklicev. Orodje se bo v naslednjih letih še razvijalo, da bo zajemalo čim več poklicev. Ob koncu naj bi bila to prva tovrstna klasifikacija, ki bo dostopna v vseh jezikih EU. Uporabljale jo bodo lahko vse institucije na trgu dela in področju izobraževanja.

Taksonomija ESCO bo delovala v korist tako iskalcev zaposlitve kot tudi delodajalcev, saj bo dala natančno sliko o različnih poklicih. Kot primer naj navedemo na eni strani iskalca zaposlitve, ki bo lažje opisal svoje sposobnosti, na drugi strani pa službe za razvoj kariere, ki bodo lahko razvile nove pobude za usposabljanje, prilagojene potrebam trga dela.

Ker nova evropska taksonomija šele nastaja in da bi le-ta čim bolj ustrezala potrebam uporabnikov, vabijo vse zainteresirane (npr. zaposlitveni servisi, socialni partnerji, podjetja, izobraževalne institucije ali razvijalci spletnih orodij), da sodelujejo pri razvoju. Za vključitev ali več informacij o projektu se obrnite na tajništvo *ESCO* (empl-esco-secretariat@ec.europa.eu).

Rezultati projekta bodo objavljeni na [domači strani ESCO](#).

Ajda Turk (ajda.turk@acs.si), zunanja sodelavka ACS

ZNI sprejema prijave na mobilnost za brezposelne osebe

Zavod za novodobno izobraževanje (ZNI) sprejema prijave na mobilnost za brezposelne osebe v okviru programa *Open Yourself – Explore The World*. Možne destinacije programa, ki traja 10 do 12 tednov, so Irska, Anglija in Italija. Pred odhodom bodo potekale priprave na mobilnost, pogoj pa je status brezposelne osebe.

Vprašanja pišite na zni@zni.si ali pokličite 040 436 839. Dodatne informacije najdete na povezavi <http://www.facebook.com/ZNI>.

PRIPRAVLJAJO

Napoved konference Terminologija na področju specialne andragogike

Ministrstvo za šolstvo in šport bo v letu 2010 sofinanciralo skupni projekt Andragoškega društva Slovenije in Društva specialnih in rehabilitacijskih pedagogov Slovenije, in sicer konferenco o terminologiji na področju oseb s posebnimi potrebami, točneje, za ljudi z motnjo v duševnem razvoju. Najrazličnejši pojmi, ki se uporabljajo na tem področju, nimajo širšega konsenza. Razvoj pa gre naprej, saj tudi na tem področju sledimo ideji vseživljenjskosti učenja, zato se kaže potreba po vpeljavi pojma in termina 'specialna andragogika'. Potrebno in pomembno je, da se nova stroka oboroži z ustreznim strokovnim izrazjem.

S konferenco želimo:

- ugotoviti stališča kompetentnih strokovnjakov o terminologiji na področju specialne andragogike,
- oblikovati podlage za pripravo strokovnih izhodišč in pričetek širše strokovne razprave o tem področju oziroma o novi stroki,
- pričeti usklajevanje in oblikovanje konsenza glede uporabe strokovnih terminov,
- seznaniti strokovno in širšo javnost o ugotovitvah na konferenci.

Na konferenco bomo povabili tudi predstavnike Ministrstvo za šolstvo in šport in Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, da bi dobili tudi politično podporo za naša prizadevanja.

Konferenca bo predvidoma konec novembra ali v začetku decembra. Datum bo objavljen na spletnih straneh Andragoškega društva Slovenije.

Mag. Alenka Golob (alenka.golob@guest.arnes.si), ADS

NAPOVEDUJEMO

Letni posvet o izobraževanju odraslih 2010 – usmeritve razvoja in izzivi

V organizaciji Andragoškega centra Slovenije in pod pokroviteljstvom Ministrstva za šolstvo in šport bo **30. novembra** in **1. decembra 2010** potekal letni posvet o izobraževanju odraslih. Strokovni dogodek bo v Mariboru, v hotelu Habakuk.

Več informacij o posvetu bo v kratkem objavljenih na spletni strani Andragoškega centra (http://www.acs.si/letni_posvet_2010/).

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

BUILDING stronger communities : connecting research, policy and practice / edited by Lesley Doyle ... [et al.]. - Leicester : National Institute of Adult Continuing Education (NIACE), cop. 2008. - XIII, 306 str. : ilustr. ; 24 cm

CLOSE, Ali

Online learning matters : extending your organisation's learning provision / Ali Close, Claudia Hesse, Eta De Cicco. - Leicester : National Institute of Adult Continuing Education (NIACE), cop. 2009. - 127 str. ; 24 cm : ilustr.

CLOSING the gap for immigrant students : Policies, practice and performance / [the team was led by Miho Taguma with members Moonhee Kim ... [et al.]. - Paris : OECD, cop. 2010. - 109 str. : graf. prikazi, preglednice ; 27 cm. - (OECD reviews on migrant education, ISSN 2077-6802)

CURRICULUM development for adult learners in the global community. Volume I, Strategic approaches / ed. by Victor C. X. Wang. - Malabar (Florida) : Krieger, cop. 2008. - XIV, 262 str. ; 23 cm : preglednice

CURRICULUM development for adult learners in the global community. Volume II, Teaching and learning / ed. by Victor C. X. Wang. - Malabar (Florida) : Krieger, cop. 2009. - XII, 222 str. ; 23 cm : preglednice

DAVIES, Rachel, 1969-

Supporting learners with dyslexia in workplace learning / Rachel Davies and Heather Hardie. - Leicester : National Institute of Adult Continuing Education (NIACE), cop. 2008. - 53 str. : ilustr. ; 21 cm. - (NIACE lifelines in adult learning ; 23)

DERRICK, Jay

Formative assessment in adult literacy, language and numeracy / Jay Derrick, Kathryn Ecclestone and Judith Gawn. - Leicester : National Institute of Adult Continuing Education (NIACE), cop. 2009. - IV, 73 str. ; 24 cm

FINANCIAL literacy and family learning - tutor resources. - Leicester : NIACE, 2008. - 77 str. ; 30 cm : ilustr. - (Financial literacy in context)

FOCUS on higher education in Europe 2010 : the impact of the Bologna process. - Brussels : Education, Audiovisual and Culture Executive Agency, cop. 2010. - 156 str. : tabele, graf. prikazi ; 21 x 30 cm. - (Focus on higher education in Europe, ISSN 1830-3471). - Dostopno tudi na: http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/122E_N.pdf

GARVEY, Bob

Coaching and mentoring : theory and practice / Bob Garvey, Paul Stokes and David Megginson. - London [etc.] : SAGE, 2009. - VIII, 257 str. : ilustr. ; 25 cm

HERIĆ, Emina

Bosna i Hercegovina : nacionalni izvještaj o razvoju i stanju obrazovanja i učenja odraslih / Emina Herić, Kristina Grgić. - Sarajevo : ddv international, Ured u Sarajevu, 2008. - 10 str. ; 21 cm : preglednice, graf. prikazi

HRUBIAK, Emma

Working with gypsy/traveller families to support literacy development / Emma Hrubiak. - Leicester : National Institute of Adult Continuing Education (NIACE), cop. 2009. - 68 str. ; 21 cm : ilustr. - (NIACE lifelines in adult education ; 25)

INTERGENERATIONAL learning and education in later life / [editors Nives Ličen, Jolana Gubalová ; English translation Vojka Melinc ... et al.]. - Ljubljana : Faculty of Arts, 2010 (Ajdoščina : Sedmak). - 100 str. : ilustr. ; 21 cm

INTERNATIONAL Conference on Adult Education (6 ; 2009 ; Belem)

CONFINTEA VI. - Sarajevo : ddv international, Ured Sarajevo, cop. 2008. - 67 str. ; 21 cm

KELLER, Gustav

Boljša motivacija - uspešnejše učenje : trening učnih navad : za učence, starejše od 14 let / Gustav Keller, Annette Binder, Rolf-Dietmar Thiel ; [prevod Petra Piber, Candor-Dominko]. - Ponatis. - Ljubljana : Center za psihodiagnostična sredstva, 2000 (Ljubljana : Littera picta). - 101 str. : graf. prikazi, preglednice ; 24 cm

KEY competences for adult learning professionals : contribution to the development of a reference framework of key competences for adult learning professionals : final report [Elektronski vir] / B.J. Buiskool ... [et al.]. - El. knjiga. - Zoetermeer : Research voor Beleid, 2010. - Način dostopa (URL): <http://ec.europa.eu/education/more-information/doc/2010/keycomp.pdf>

KOUCKÝ, Jan

Who gets a degree? : access to tertiary education in Europe 1950-2009. - Prague : Education Policy Centre, Faculty of Education, Charles University, 2010. - 62 str. : graf. prikazi, preglednice ; 30 cm. - Dostopno tudi na: <http://www.sd.uma.es/Who%20Gets%20a%20Degree.pdf>

KUCLER, Slavica Borka

Priznanja ACS [Videoposnetek] : Priznanja Andragoškega centra Slovenije za promocijo učenja in znanja za leto 2009 / scenarij Slavica Borka Kucler ; režija Slavica Borka Kucler, Jure Plešec ; kamera Jure Plešec, Petra Strban, Luka Stanovnik ; avtorska glasba Laren Polič ; foto Jure Plešec, Mediaspeed.net in osebni arhivi dobitnikov priznanj. - Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 2010. - 1 video DVD : barve, zvok ; 12 cm

Peter Monetti (knjiznica@acs.si), ACS

Knjižnica ACS je za obiskovalce odprta

- v sredo in petek od 10. do 12. ure

- v ponedeljek in četrtek od 14. do 16. ure

Fond knjižnice je uvrščen v COBISS/OPAC kooperativni online bibliografski sistem.

Založnik: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana | Uredniški odbor: mag. Andrej Sotošek, Sonja Klemenčič, mag. Zvonka Pangerc Pahernik in mag. Margerita Zagmajster | Urednica: Nevenka Kocijančič (tel.: 01 5842 595, e-naslov: nevenka.kocijancic@acs.si) | Korektorja: Peter Monetti, mag. Zvonka Pangerc Pahernik | Oblikovanje: Larisa Hercog

ISSN 1855-5942

Številke je mogoče prebrati na: <http://www.acs.si/e-novicke>.

Izdajo glasila e-Novičke denarno omogoča Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

